

Ireneusz Sołtyszewski
Rafał Płoski
Mirosław Lisiecki

Praktyczne aspekty postępowania w sprawach

o przestępstwo seksualne ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia nowoczesnych badań biologicznych

Wstęp

Zgwałcenie należy do najczęściej spotykanych form przemocy seksualnej. Literatura przedmiotu definiuje je jako przestępstwo skierowane przeciwko wolności człowieka w zakresie dysponowania własną osobą w sferze życia seksualnego. Istotą każdego zgwałcenia jest naruszenie sfery wolności seksualnej pokrzywdzonego poprzez doprowadzenie przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem do obcowania płciowego ze sprawcą lub poddania się albo wykonania innej czynności seksualnej. Jest kilka teorii opisujących zjawisko przestępczości. W 1918 r. Lombroso przedstawił teorię badań nad uwarunkowaniami dziedzicznymi zachowań przestępczych, czyli dotyczącą tzw. przestępcy z urodzenia. Na przełomie lat 60. i 70. lansowano teorię kariotypu o XYY. Campbell i Ihsan Al-Issa wskazywali, że to płeć determinuje charakter sprawcy. Badania Gierowskiego doprowadziły zaś do stwierdzenia, że istnieje związek między uszkodzeniami i dysfunkcją mózgu a psychopatyczną osobowością sprawcy¹. Dodatkowymi elementami wpływającymi na tę kwestię są: patologia środowiska rodzinnego, zaburzenia osobowości, doświadczenia przemocy seksualnej czy nieudane relacje małżeńskie. Duże znaczenie w tego typu przestępstwach ma również alkoholizm i narkomania.

Według statystyk Komendy Głównej Policji liczba zgłoszonych w ciągu roku zgwałceń w ciągu ostatnich 5 lat ustabilizowała się na poziomie ok. 2300. Należy również podkreślić bardzo wysoki wskaźnik wykrywalności, który przekracza 80% zgłoszonych spraw. Statystycznie przeważają zgwałcenia heteroseksualne, w których ofiarą jest kobieta, co potwierdza funkcjonujące powszechnie przekonanie, że sprawcą zgwałcenia jest zwykle mężczyzna wymuszający na kobiecie stosunek seksualny. W USA na 100 000 kobiet przypada 36 zgwałceń, w Norwegii – 1, w Anglii – 3, w Polsce – 7, w Japonii – 12, w Turcji – 14. Liczba ujawnionych zgwałceń jest jednak daleko mniejsza od rzeczywistej. Czynnikiem zasadniczym, wpływającym na zaniechanie zgłoszenia o przestępstwie zgwałcenia, jest obawa przed zemstą ze strony sprawcy (50%). Inne czynniki to: wstyd przed otoczeniem (30%), niewiara w skuteczność działania organów ścigania (10%), niechęć do poddania się oględzinom (5%) oraz inne przyczyny (3%), wśród których dominuje zbagatelizowanie skutków czynu².

Jedną z form ochrony społeczeństwa przed rosnącą falą przestępstw seksualnych jest obowiązkowa rejestracja prawomocnie skazanych sprawców przestępstw na tle seksualnym (Sex Offenders Registration). Rejestry takie prowadzone są w wielu innych krajach i wydaje się, że do

pewnego stopnia pozwala to na ograniczanie liczby popełnianych przestępstw seksualnych poprzez monitorowanie osób, które choć raz dopuściły się takiego przestępstwa. Prawdopodobieństwo, że popełnią je znowu, sięga bowiem niekiedy 25%. Gromadzone dane ułatwiają też ustalenie sprawcy wtedy, gdy przestępstwo zostanie popełnione ponownie. Funkcjonujące w Europie bazy danych profili DNA również są wykorzystywane przy wykrywaniu sprawców przestępstw seksualnych, trudno jednak mówić o profilaktycznej roli tych baz³.

Obserwacje własne autorów wskazują, że ślady biologiczne zgromadzone w tych sprawach są bardzo często pomijane lub niewłaściwie wykorzystywane w zlecanych ekspertyzach. Osobną kwestią jest właściwe zabezpieczenie materiału dowodowego, który ma decydujący wpływ na wynik badań laboratoryjnych. Powyższe obserwacje znajdują potwierdzenie w badaniach empirycznych.

Charakterystyka śladów biologicznych występujących w przestępstwach zgwałcenia

W sprawach przestępstw seksualnych występuje duża różnorodność śladów biologicznych. Do najbardziej charakterystycznych z nich należy zaliczyć ślady nasienia. Nie mniej istotne znaczenie mają również ślady

krwi, śliny, wydzieliny pochwowej, wymazy spod paznokci i włosy. Ślady spermy mogą występować na powierzchni ciała, w jego naturalnych otworach (pochwa, odbył, jama ustna), na odzieży, pościeli, otaczających przedmiotach lub na podłożu w miejscu przestępstwa. Świeże ślady nasienia (np. w prezerwatywie) mają płynną lub galaretowatą konsystencję i wydzielają charakterystyczny zapach. Po wyschnięciu plamy spermy zwykle mają białoszarą lub białobeżową barwę, mogą być lekko opalizujące lub też występować w postaci białawych, szklistych, drobnych grudek. Roztarte na podłożu nasienie lub plamy nasienia o wodnistej konsystencji są praktycznie niewidoczne gołym okiem.

Wykazanie obecności **plemników** w badanym śladzie jednoznacznie wskazuje na obecność nasienia. Pełną wartość dowodową i identyfikacyjną ma wyłącznie stwierdzona obecność całych plemników wraz z główką i ogonkiem. Wynik ujemny nie jest dowodem nieobecności nasienia, gdyż takie ślady mogą pochodzić od osobnika wykazującego azoospermie lub oligospermie. Przyjmuje się, że obecność plemników żywych można wykazać w wymazie z pochwy do 5 godzin po odbytym stosunku. W odniesieniu do plemników martwych czas ten wynosi 24–48 godzin. Badania własne wskazują, że optymalnym czasem pobrania wymazu jest 12 godzin po stosunku. W pojedynczych przypadkach autorzy uzyskali profil DNA nawet po ponad 96 godzinach. Obecność plemników w zwłokach ocenia się na 2 tygodnie. Przy normozoospermii plemniki można wykryć w plamach nawet po kilku latach. W przypadku nasienia patologicznego (obniżona ilość plemników, plemniki o nieprawidłowej budowie morfologicznej) ich identyfikacja w plamach bywa trudna lub wręcz niemożliwa. Ponadto czynniki takie jak wilgoć, światło, temperatura oraz niektóre związki chemiczne wpływają negatywnie na trwałość plemników, a tym samym na ich identyfikację w plamach. Nasienie jest

także znakomitą pożywką dla drobnoustrojów, które w sprzyjających warunkach temperatury i wilgotności mogą w ciągu kilku godzin zniszczyć składniki nasienia umożliwiające jego identyfikację. Innym specyficznym testem wykrywającym obecność nasienia jest ujawnienie **LDH – C4** enzymu dehydrogenazy mleczanowej występującej w główkach plemników. Nie stwierdzono LDH – C4 w innych tkankach ludzkich poza jądrami i płynem nasiennym. Czas wykrywania tego enzymu w plamach zależy od ilości plemników w plamie (w plamach nasienia normozoospermicznego ak-

Ryc. 1. Obraz mikroskopowy plemników. Preparat sporządzony z wyciągu badanej plamy.
Fig. 1. Microscopic image of spermatozoa. Preparation made from extract of evidential stain.

tywność LDH – C4 występuje przez wiele miesięcy). Wszystkie czynniki fizykochemiczne działające niekorzystnie na plemniki także będą osłabiały możliwość wykrycia LDH – C4.

W związku z możliwością występowania w śladach nasienia zdegradowanych form plemników lub ich całkowitego zaniku wykorzystuje się testy identyfikujące związki chemiczne występujące w spermie w znacznej ilości, np. kwaśną fosfatazę, antygen prostaty, cholinę lub cynk. Kryminalistyczna przydatność powyższych testów budzi często kontrowersje, wiadomo bowiem, że w powyższych testach nie można wykluczyć wystąpienia fałszywej reakcji pozytywnej⁴.

W wielu sprawach istotne znaczenie odgrywa zabezpieczenie **śladów spod paznokci**. Ślady te powinny

być pobierane w postaci wymazów zarówno od osób pokrzywdzonych, jak i typowanych sprawców przestępstwa. Można również pobierać wyskrobiny spod paznokci czy też ścin-ki. W próbkach, poza komórkami naskórka osoby, od której materiał ten jest pobierany, mogą znajdować się ślady krwi, włosy, włókna bądź mikroślady tkanek innej osoby.

Wydzielina pochwowa ofiary występuje na bieliźnie, pościeli, a także na przedmiotach wprowadzanych do pochwy. Ślady te są trudno zauważalne z uwagi na słabą fluorescencję w świetle UV. Podobnie jak w przypadku innych śladów, źródłem DNA do identyfikacji osobniczej są występujące w wydzielinie komórki, np. komórki błony śluzowej pochwy. Specyficznym materiałem jest **wymaz z pochwy**, który powinien być pobierany możliwie bezpośrednio po zdarzeniu.

Popłuczyny lub wymazy z ust ofiary są cennym materiałem z uwagi na możliwość zabezpieczenia materiału biologicznego (plemników) w przypadku podejrzenia kontaktu (stosunku) oralnego.

Ogólne zasady zabezpieczania śladów biologicznych w przypadkach zgwałcenia

Proces zabezpieczania śladów biologicznych na potrzeby analizy DNA w sprawach przestępstw seksualnych jest inny od procedury stosowanej w odniesieniu do badań w innych sprawach o charakterze kryminalnym⁵. Szczególną rolę odgrywają tu bowiem oględziny ciała pokrzywdzonej. Oględziny te charakteryzują się szczegółowym opisem doznanych obrażeń oraz umożliwiają ujawnienie i zabezpieczenie wszelkich śladów biologicznych na ciele pokrzywdzonej. Podczas przeprowadzania oględzin miejsca lub rzeczy należy pamiętać o właściwym zabezpieczeniu przedmiotu oględzin, tak aby nie doszło do powstania śladów wtórnych, które spowodują błędną interpretację, a co za tym idzie, błędną rekonstrukcję przebiegu zdarzenia. W pierwszej kolejności ujawnione ślady biologiczne na odzieży po-

szkodowanej i sprawcy należy sfotografować i opisać, a opis uzupełnić szkicem. Ślad biologiczny należy sfotografować razem z podziałką metryczną, co umożliwi odtworzenie jego naturalnej wielkości albo wykonanie reprodukcji w skali 1:1. Opis ujawnionego śladu powinien zawierać wielkość, kształt i lokalizację. Prawidłowy opis powyższych parametrów powinien również uwzględniać rodzaj podłoża, na którym ślad biologiczny występuje. Precyzyjne wykonanie tych czynności pozwala na podjęcie próby odtworzenia przebiegu zdarzenia.

Ze względu na dużą czułość DNA zaleca się przestrzeganie poniższych zasad:

- Wszystkie ujawnione i zabezpieczone ślady biologiczne należy traktować jako potencjalny materiał do analizy DNA.

- Szczególne znaczenie mają ślady biologiczne zabezpieczone na ciele pokrzywdzonej, np. ślady śliny i spermy.

- Tam gdzie jest to wskazane, należy używać sterylnych wymazówek i wody destylowanej w celu pobrania odpowiednich wymazów z ciała osoby pokrzywdzonej.

- Wymazy z pochwy powinny zostać pobrane możliwie bezpośrednio po zgłoszeniu o przestępstwie zgwałcenia w liczbie co najmniej 3 sztuk (przednia i tylna ściana pochwy oraz okolice szyjki macicy).

- Do ujawniania śladów biologicznych należy stosować papierki testowe, które mogą być potencjalnym źródłem DNA wykorzystywanym w badaniach laboratoryjnych.

- W zabezpieczeniu materiału biologicznego efektywne są dwie metody: wysuszenie w temperaturze pokojowej albo zamrożenie materiału w temperaturze -20°C lub niższej.

- Ślady biologiczne (wysuszone) ujawnione na dowodach rzeczowych należy zabezpieczyć, pakując oddzielnie w: papier pakowy, koperty

lub tekturowe pudełka. Nie należy stosować hermetycznie zamykanych opakowań. Sposób pakowania powinien gwarantować ochronę samego dowodu i wszystkich cech identyfikacyjnych znajdujących się na nim. Ważne jest również czytelne i niebudzące wątpliwości oznaczenie w postaci metryczki śladu biologicznego.

- Każde otwarcie opakowania lub bezpośredni kontakt ze śladem biolo-

Ryc. 2. Podstawowe środki umożliwiające prawidłowe zabezpieczenie śladu biologicznego do badań DNA: jednorazowe rękawiczki, jałowa woda, sterylna wymazówka, lekka fioletowa maseczka do osłony ust i nosa
Fig. 2. Basic means necessary for an appropriate recovery of biological traces for DNA analysis: disposable gloves, sterilised water and swab, light face mask for covering mouth and nose

gicznym powinien być odnotowany na wszystkich etapach postępowania przygotowawczego i sądowego, np. na tylnej powierzchni metryczki.

Możliwości wykorzystania badań genetycznych do identyfikacji sprawców przestępstw seksualnych

W praktyce laboratoryjnej stosuje się różne metody analizy DNA. Pierwsza obejmuje analizę polimorficznych sekwencji mikrosatelitarnych DNA jądrowego techniką PCR. Układy typu STR (*short tandem repeats*) zlokalizowane na chromosomach autosomalnych są wysoce polimorficznymi loci występującymi we wszystkich genomach eukariotycznych. Ich charakterystyczną cechą jest występowanie tandemowo powtarzanych sekwencji o długości 2–6 pz. Zastosowanie reakcji PCR pozwala na określenie fenotypów szeregu loci DNA nawet w bardzo małych i starych śladach biologicznych.

Powszechnie stosowany w Polsce i na świecie panel obejmuje 10 takich

markerów, które są dziedziczone w pełni niezależnie i dzięki temu występują w bardzo wielu kombinacjach genotypowych w populacji. To zróżnicowanie pozwala praktycznie we wszystkich przypadkach na jednoznaczne wykluczenie lub potwierdzenie z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością hipotezy na temat pochodzenia materiału dowodowego od danej osoby. Zaletą reakcji multiplexu PCR jest również stosunkowo krótki czas wykonania analizy i relatywnie niski koszt badań. Metodą tą można badać wszystkie rodzaje materiału biologicznego.

Pomimo bardzo wysokiej informatywności analizy opartej na autosomalnych STR jej przydatność w badaniach dotyczących przestępstw seksualnych jest ograniczona. Powodem tego jest fakt, że materiał najczęściej badany w tego typu sprawach to

wymaz z pochwy, zawierający przede wszystkim komórki kobiety (nabłonek pochwy). Ze względu na znaczną jego ilość w klasycznych badaniach genetycznych, DNA zawarte w tych komórkach zdecydowanie dominuje nad zazwyczaj słabszym profilem pochodzącym z plemników sprawcy, co utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia, analizę. Stosowana w tych przypadkach procedura tzw. preferencyjnej lizy nie zawsze pozwala na rozwiązanie problemów. Procedura ta jest oparta na większej oporności jąder komórkowych plemników na trawienie proteinazą. Pozwala to w odpowiednich warunkach na wybiórcze usunięcie z mieszaniny większości komórek nabłonkowych (kobiecych), a tym samym na zwiększenie względnej ilości plemników, co poprawia jakość analizy. Niestety, metoda preferencyjnej lizy zawodzi w sytuacji degradacji biologicznego materiału, podczas której następuje uwolnienie DNA z jąder komórkowych plemników, z czym wiąże się utrata względnej oporności na trawienie proteinazą.

Nowoczesną metodą analizy genetycznej, która pozwala na ominięcie problemów związanych z obecnością DNA kobiety w badanej mieszaninie, jest badanie STR zlokalizowanych na chromosomie Y. Chromosom Y nie występuje u kobiet, w związku z czym produkt amplifikacji uzyskany w takiej analizie pozwala na badanie wyłącznie męskiego składnika mieszaniny, co jest znacznym ułatwieniem. Dodatkową zaletą wykorzystania markerów na chromosomie Y jest fakt, że chromosom ten występuje tylko w jednej kopii (haploidalny element ludzkiego genomu). Wobec tego, w przypadku obecności w materiale dowodowym mieszaniny pochodzącej od 2 lub większej liczby mężczyzn badanie oparte na chromosomie Y są łatwiejsze do interpretacji. Wynika to z faktu średnio 2 razy mniejszej ilości stwierdzanych polimorficznych cech w porównaniu z analizą opartą na markerach autosomalnych. Znaczna liczba polimorficznych cech stwierdzanych w badanej mieszaninie często utrudnia lub uniemożliwia interpretację, ponieważ stwarza sytuację, w której większość, a w skrajnych przypadkach cała dana populacja mężczyzn może być potencjalnym dawcą śladu. Z powyższych względów w większości laboratoriów kryminalistycznych rutynowo stosuje się analizę STR na chromosomie Y w analizie wymazów z pochwy oraz innych materiałów mogących zawierać plemniki, szczególnie jako składnik mieszaniny.

Wobec znacznej, bo wynoszącej obecnie co najmniej 139, liczby poznanych STR zlokalizowanych na chromosomie Y istotne jest zagadnienie, które z tych markerów powinny być rutynowo analizowane⁶. Kryteria istotne dla dokonania wyboru to z jednej strony informatywność markera oraz łatwość amplifikacji i analizy, a z drugiej strony – powszechne stosowanie w innych laboratoriach, które umożliwia porównywanie wyników i wymianę informacji. Pierwsze międzynarodowe wytyczne na temat loci Y-STR rekomendowanych do używania w kryminalistyce zostały zaproponowane na podstawie wielo-

ośrodkowych badań przez M. Kaysera i wsp.⁷. Autorzy ci wskazali 9 układów tworzących tzw. minimalny haplotyp, zwany też Europejskim Minimalnym Haplotypem (EMH). Rekomendowane układy to DYS19, DYS385a, DYS385b, DYS389I, DYS389II, DYS390, DYS391, DYS392 oraz DYS393. Przyjęcie powyższych propozycji przez społeczność międzynarodową zaowocowało powstaniem zintegrowanej bazy danych zawierającej informacje na temat częstości występowania haplotypów zdefiniowanych na podstawie analizy ww. układów STR w większości populacji europejskich⁸ oraz licznych populacji innych kontynentów, w szczególności Azji⁹ i Ameryki¹⁰. Użyteczność dziewięciu wspomnianych Y-STR została także potwierdzona w USA przez grupę badaczy zajmującą się standaryzacją metod analizy DNA w kryminalistyce, (Scientific Working Group on DNA Analysis Methods – SWGDAM)¹¹. Dodatkowo zespół amerykański dołączył do rekomendowanej grupy markerów dwa STR: DYS438 i DYS439. Wytyczne SWGDAM doprowadziły do opracowania przez firmę Promega komercyjnego zestawu do multipleksowej analizy Y-STR (*PowerPlex Y*), pozwalającego w jednej reakcji badać wszystkie 11 rekomendowanych układów oraz DYS437. Równolegle firma Applied Biosystems wprowadziła na rynek zestaw Y-filer umożliwiający multipleksową analizę jeszcze większej liczby loci STR na chromosomie Y: poza układami ujętymi w zestawie *PowerPlex Y* możliwa jest analiza DYS448, DYS456, DYS458, DYS635 (Y GATA C4) i Y GATA H4.

W przypadku zabezpieczenia m.in. włosów telogenowych mogących pochodzić od sprawcy zgwałcenia wykorzystuje się analizę DNA mitochondrialnego. Uzyskany wynik porównuje się z tzw. sekwencją konsensusu, utworzoną w wyniku badań populacyjnych. Z uwagi na sposób dziedziczenia tylko w linii matczynej wszystkie dzieci jednej kobiety mają identyczną sekwencję tego DNA. Ze względu na występowanie wielu kopii

badania DNA mitochondrialnego dają większe szanse powodzenia w przypadku silnie zdegradowanego materiału biologicznego, który nie może zostać wykorzystany do analizy DNA jądrowego.

Baza danych DNA

W celu zwiększenia efektywności działań wykrywczych wykorzystuje się bazy danych DNA. Bazy te zawierają m.in. oznaczone profile genetyczne osób podejrzanych i nieustalonych śladów zabezpieczonych w trakcie oględzin miejsc przestępstw¹². Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym w Polsce do bazy włączane są również profile DNA podejrzanych o przestępstwa seksualne. Doświadczenia wielu krajów wskazują na wysoką skuteczność baz DNA szczególnie w odniesieniu do seryjnych gwałcicieli. Dzięki zgromadzonym danym możliwe staje się powiązanie ze sobą:

- śladów zabezpieczonych na miejscu zdarzenia z osobą sprawcy notowanym w bazie lub porównanie profili DNA osób z profilami DNA śladów zabezpieczonych na innych miejscach zdarzeń, w których sprawcy nie wykryto, a znajdujących się w bazie,

- śladów zabezpieczonych na jednych miejscach zdarzeń ze śladami zabezpieczonymi na innych miejscach zdarzeń, analiza przydatna w sprawach m.in. seryjnych sprawców przestępstw na tle seksualnym,

- oznaczonych w trakcie badań profili DNA osób z profilami osób zarejestrowanymi w bazie przy okazji realizacji innych spraw karnych (przeszukanie metodą człowiek–człowiek).

Należy nadmienić, że pozytywny wynik przeszukania zawartości bazy nie ma znaczenia dowodowego w rozumieniu kodeksu postępowania karnego. Stanowi on jedynie informację o źródle dowodowym. Aby uzyskać on walor środka dowodowego, niezbędne będzie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu badań genetycznych, czyli przeprowadzenie ekspertyzy genetycznej i wydanie

przez powołanego biegłego opinii. Dla przeprowadzenia tego dowodu niezbędne będzie pobranie materiału porównawczego od osoby wskazanej przez bazę.

Propozycja procedury postępowania w przypadku zgłoszenia zgwałcenia

Z inicjatywy ówczesnego Zakładu Kryminalistyki Komendy Głównej MO 27 czerwca 1969 r. odbyła się konferencja poświęcona niektórym problemom zabezpieczania i badania dowodów rzeczowych w zabójstwach na tle seksualnym. W spotkaniu wzięli udział między innymi kierownicy zakładów medycyny sądowej AM z Krakowa, Zabrze, Gdańska i Wrocławia. W podsumowaniu spotkania znalazł się postulat opracowania przez Komendę Główną MO instrukcji o sposobie zabezpieczania materiału dowodowego w przypadku przestępstw na tle seksualnym¹³. Postulowano, aby w trakcie oględzin ciała lub zwłok bezwzględnie pobierać materiał biologiczny z pochwy, jamy ustnej i odbytu. Pomimo upływu ponad 35 lat od tamtej konferencji postulat opracowania kompleksowej instrukcji jest nadal aktualny. Adaptowanie najnowszych osiągnięć biologii molekularnej nie zmieniło bowiem podstawowej prawdy, że nawet najlepsza metodyka laboratoryjna nie będzie skuteczna w przypadku nieprawidłowo zabezpieczonego śla-

du. W związku z tym należy dążyć do wprowadzenia i powszechnego stosowania we wszystkich jednostkach Policji następujących zasad postępowania z ofiarami przestępstw seksualnych, które zostały opracowane na podstawie praktycznych doświadczeń autorów. Jednocześnie niezbędne jest również wprowadzenie kwestionariusza dotyczącego okoliczności zdarzenia i dowodów rzeczowych zabezpieczonych od ofiary zgwałcenia.

Zasady ogólne:

1. W Policji i w prokuraturze należy wyznaczyć osoby – kobiety – do pierwszego kontaktu ze zgwałconą.

2. Policjant przyjmujący zawiadomienie o przestępstwie powinien szczegółowo pouczyć zgwałconą o prawnych implikacjach złożenia wniosku o ściganie.

3. Po przyjęciu zawiadomienia o przestępstwie oraz wniosku o ściganie należy zlecić przeprowadzenie badań lekarskich pokrzywdzonej. Badania lekarskie powinny zostać wykonane przed dokonaniem innych czynności procesowych z udziałem pokrzywdzonej. W trakcie przedmiotowego badania należy wypełnić kwestionariusz dotyczący okoliczności zdarzenia i dowodów rzeczowych zabezpieczonych od ofiary zgwałcenia.

4. Lekarz przeprowadzający oględziny ciała pokrzywdzonej powinien legitymować się zaświadczeniem o ukończeniu przeszkolenia w zakre-

sie wykonywania badań na potrzeby postępowania karnego, w tym zabezpieczania śladów kryminalistycznych.

5. Wywiad lekarski powinien zawierać szczegółowe informacje o ostatnim badaniu ginekologicznym przed zdarzeniem, a także informacje o ewentualnych dobrowolnych stosunkach płciowych odbytych na mniej niż 5 dni przed zdarzeniem. Należy również uwzględnić informacje o stałych partnerach seksualnych.

6. Pobrany przez lekarza materiał biologiczny powinien zostać zabezpieczony i przechowywany w sposób, który nie spowoduje jego zniszczenia i umożliwi wykonanie badań laboratoryjnych. Do tego celu należy wprowadzić do powszechnego użytku specjalistyczne palety.

7. W miarę możliwości, po wykonaniu oględzin i badań umożliwić pokrzywdzonej umycie i przebranie się. Odzież pokrzywdzonej zostaje zabezpieczona w celu ewentualnego ujawniania śladów kryminalistycznych.

8. Lekarz ginekolog ma obowiązek udzielić szczegółowych informacji o medycznych skutkach zgwałcenia.

9. Protokół oględzin ciała pokrzywdzonej należy sporządzić w sposób umożliwiający identyfikację obrażeń na ciele pokrzywdzonej oraz rodzaj i ilość ujawnionego i zabezpieczonego materiału biologicznego.

10. W celu prawidłowego zabezpieczenia materiału dowodowego na-

KWESTIONARIUSZ

Informacja o okolicznościach zdarzenia i dowodach rzeczowych zabezpieczonych od ofiary zgwałcenia

1. DANE OSOBY

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

2. DANE LEKARSKIE

Imię i nazwisko lekarza: _____

Adres: _____

Telefon: _____

3. DANE O ZDARZENIU

Czy zgwałcenie miało miejsce? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu zamieszkania ofiary? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu publicznym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

Czy zgwałcenie miało miejsce w miejscu prywatnym? ☐ TAK ☐ NIE ☐ WIEC

leży wykorzystać pakiet kryminalistyczny, w skład którego wchodzi elementy pomocnicze, takie jak: protokół, rękawiczki, opakowanie zestawu, naklejka zabezpieczająca zawartość pakietu oraz elementy zasadnicze m.in.: pakiety do pobierania wymazów z pochwy, odbytu i jamy ustnej.

11. W przypadku wymazu z pochwy analiza laboratoryjna dostarczonego materiału powinna obejmować testy wykrywające nasienie oraz próbę identyfikacji autosomalnego profilu sprawcy w oparciu o izolację DNA metodą różnicowej lizy. W razie niepowodzenia należy kontynuować badania, wykorzystując do ich przeprowadzenia analizę polimorfizmu chromosomu Y. Wykorzystywana metodologia powinna zapewnić przede wszystkim możliwość analizy markerów tworzących tzw. Europejski Minimalny Haplotyp, tj. DYS19, DYS385a, DYS385b, DYS389I, DYS389II, DYS390, DYS391, DYS392 oraz DYS393. W przypadku zgodności wyniku uzyskanego podczas badania materiału dowodowego i porównawczego należy podać częstość stwierdzonego profilu w bazie danych oraz liczebność tej bazy. W przypadku profilu wskazującego na obecność DNA więcej niż jednego mężczyzny należy dążyć do interpretacji wyników opartej na współczynniku LR obliczonym dla odpowiednich hipotez. W obliczeniach należy stosować bazę zawierającą dane uzyskane od populacji Polski, chyba że okoliczności sprawy wskazują na konieczność odniesienia do innej populacji.

Wnioski

W celu efektywnego wykorzystania metod analizy DNA w sprawach przestępstw seksualnych trzeba zwrócić uwagę na następujące zagadnienia:

- zapewnienie odpowiedniego poziomu ujawnienia śladów kryminalistycznych w trakcie oględzin miejsca przestępstwa,
- prawidłowe przeprowadzenie oględzin ciała ofiar zgwałcenia i in-

nych typów przestępstw na tle seksualnym w celu ujawnienia użytecznych próbek biologicznych (śladów i dowodów rzeczowych) do badań genetycznych,

- zapewnienie wysokiego poziomu zabezpieczenia procesowego i technicznego próbek biologicznych (śladów i dowodów rzeczowych) z wykorzystaniem specjalistycznych pakietów kryminalistycznych i zalecanych opakowań do dowodów rzeczowych,

Ryc. 4. Propozycja pakietu do pobierania materiału dowodowego od ofiar zgwałceń

Fig. 4. Prototype kit for collection of evidence from rape victims

Tabela 1

Składy pakietów
Contents of kits

Rodzaj pakietu	Zawartość pakietu	Rodzaj pakietu	Zawartość pakietu
Pakiet do wyczesywania włosów łonowych	ręcznik papierowy, grzebień, koperta	Pakiet do pobrania wymazu z pochwy i okolicy krocza	4 wymazówki, 2 szkiełka podstawowe w opakowaniu z tektury, koperta
Pakiet do pobrania wymazu z jamy ustnej	4 wymazówki, 2 szkiełka podstawowe w opakowaniu z tektury, koperta	Pakiet do pobrania wymazu z odbytu	4 wymazówki, 2 szkiełka podstawowe w opakowaniu z tektury, koperta, ampułka wody destylowanej
Pakiet do pobrania wymazu z prącia	2 wymazówki, koperta, ampułka wody destylowanej	Pakiet do pobrania innych wymazów	2 wymazówki, koperta, ampułka wody destylowanej
Pakiet do pobrania wyskrobów spod paznokci	2 wykałaczki, koperta	Pakiet do pobrania mikrośladów	kartka papieru, koperta
Zestaw do pobierania krwi	igła, strzykawka, probówka, karta FTA, koperta	Zestaw do pobierania włosów porównawczych	pęseta, koperta na włosy łonowe, 5 kopert na włosy z głowy

- zapewnienie sprawnego systemu przewożenia i dostarczania próbek (śladów i dowodów rzeczowych) – jak najkrótszego czasu przejścia pomiędzy zabezpieczeniem próbki, a jej dostarczeniem do laboratorium,

- niezwłoczne wprowadzanie do bazy DNA osób podejrzanych o przestępstwo na tle seksualnym,

- szybką reakcję jednostek Policji prowadzących sprawy przestępstw na tle seksualnym po uzyskaniu informacji z bazy danych DNA.

- ¹ J. Gierowski, Z. Lew-Starowicz, J. Melibruda: Psychopatologia zjawisk społecznych, Warszawa 2001;
- ² www.poradaprawna.pl, Przystępstwa na tle seksualnym;
- ³ J. Warylewski: O nadziejach i wątpliwościach związanych z rejestracją przestępców seksualnych, <http://panda.bg.univ.gda.pl>,
- ⁴ P. Hoft, H. van de Voorde: Interference of body products, food and products from daily life with the modified zinc test and the acid phosphatase test, „Forensic Science International”, nr 66 (1994), s. 187–196;
- ⁵ R. Pawłowski: Medycno-sądowe badania śladów biologicznych, Wyd. IES 1997;
- ⁶ M. Kayser i wsp.: „Am. J. Hum. Genet.”, 2004, nr 74 (6), s. 1183–97;
- ⁷ Evaluation of Y chromosomal STRs: a multicenter study, „Int. J. Legal Med.”, 110 (1997), s. 125–133,
- ⁸ L. Roewer i wsp.: Online reference database of European Y chromosomal short tandem repeat (STR) haplotypes, „Forensic Sci. Int.”, nr 118 (2001), s. 106–113;
- ⁹ R. Lessig i wsp.: Asian online Y-STR Haplotype Reference Database, „Leg. Med.”, Tokyo 2003, 5 Suppl 1, s. 160;
- ¹⁰ M. Kayser: Online Y-chromosomal short tandem repeat haplotype reference database (YHRD) for U.S. populations, „J. Forensic Sci.”, 2002, nr 47 (3), s. 513–9;
- ¹¹ B. Budowle i wsp.: Utility of Y chromosome STR haplotypes in forensic applications, „Forensic Sci. Rev.”, nr 15 (2003), s. 153–161;
- ¹² P. Wolańska-Nowak, W. Branicki: Baza danych profili DNA – nowe narzędzie dla wymiaru sprawiedliwości, „Prokuratura i Prawo”, 2000, nr 5;
- ¹³ „Problemy Kryminalistyki”, 1969, nr 80–81, s. 630–633.

Wybrane tendencje ruchu determinujące uzewnętrznianie się zjawiska powtarzalności w elementach konstrukcyjnych owali, trzonów oraz niektórych znaków diakrytycznych (ZM 1)	18
Czynniki wpływające na zmiany wymiarowe podeszew (ZM 2)	10
Kształtowanie się osobniczych cech pisma (ZM 3)	18
Podstawy fizjologii węchu, uczenia się i etologii zwierząt (ZM 4)	15
Deformacje pisma ręcznego (ZM 5)	18
Badania mineralogiczne śladów kryminalistycznych (ZM 6)	10
Badanie polimorfizmu DNA przy użyciu techniki PCR (ZM 7)	10
Pieczętki, pieczęcie i adresy jako przedmiot badań kryminalistycznych (ZM 9)	10
Marek J. Wachowicz: Analiza nieorganiczna w praktyce CLK KGP (ZM 10)	15
Aktualne zagadnienia biologii kryminalistycznej (ZM 15)	16
Wpływ czynników wolicjonalnych i pozawolicjonalnych na obraz podpisu (ZM 18)	13,5
Wybrane zagadnienia dotyczące rekonstrukcji wypadków drogowych (ZM 19)	20
Jerzy Kasprzak: Ślady małżowiny usznej (ZM 20)	16
Wybuch i jego skutki – kryminalistyczne badania materiałów i urządzeń wybuchowych (ZM 21)	37
Zygmunt Dębiński, Zygmunt Nizialek: Portret pamięciowy	8
Jarosław Moszczyński: Daktyloskopia	26
Zbigniew Ruszkowski: Fizykochemia kryminalistyczna	15
Stefan Kalinowski: Biegły i jego opinia	15
Ryszard Zieliński: Badania instalacji elektrycznej na miejscu pożaru	6
Maciej Wroński: Kryminalistyczne badania śladów rękawiczek	5
Waldemar S. Krawczyk: Profilowanie narkotyków	25
Waldemar S. Krawczyk: Chromatografia gazowa w kryminalistyce	25
Leonarda Rodowicz: Kryminalistyczne badanie śladów obuwia	10
Wybrane aspekty kryminalistycznych badań paraf, podpisów i znaków diakrytycznych	6
Andrzej Filewicz: Kryminalistyczne badania pozostałości po wystrzale z broni palnej (GSR)	35
Jerzy Kasprzak, Beata Łęczyńska: Cheiloskopia. Identyfikacja człowieka na podstawie śladu czerwieni wargowej	15
Andrzej Pietrych: Fałszerstwa oznaczeń identyfikacyjnych w pojazdach samochodowych i ich wykrywanie	37